

Miten viitata aineistoon
teknisesti oikein (kirjoitustaidon
vastauksessa)?

Kun viittaa aineistoon ensimmäisen kerran, pitää muistaa...

perustiedot:

- a) kirjoittaja,
- b) tekstilaji,
- c) otsikko lainausmerkeissä,
- d) julkaisupaikka ja -aika,
- e) aihe sekä
- f) (kohderyhmä ja tavoite → Ne vaikuttavat tekstin tyyliin oleellisesti. Näitä ei tarvitse kirjoittaa kirjoitustaidon vastauksessa esiin mutta lukutaidon vastauksessa se on hyvä tehdä.)

esimerkiksi: Maija Aallon kirjoittamassa artikkelissa “Helsinki vastaiskuun nuorten lukutaidon pelastamiseksi” (Helsingin Sanomat 14.2.2022) esitetään lukutaidon parantamiseksi yksi keino, joka on lukutaidon opetus.

Kun kirjoitustaidossa käsittelee kutakin aineistoa,

- 1) täytyy miettiä ensin, **mikä päänäkökulma olikaan** valittuna.
- 2) täytyy katsoa, **mitkä asiat aineistossa sopivat päänäkökulmaan ja tukevat sitä** ja mitkä asiat toisaalta **herättävät ajatuksia**.
→ Aineistosta ei kannata valita sellaista sitaattia tai referoida sellaista asiaa, jolla ei ole oleellista yhteyttä omien ajatusten kanssa.
- 3) täytyy muistaa, että **omat ajatukset eli oma pohdinta TAI kannanotto on pääosassa**. (Kirjoitustaidon vastaus on joko pohtiva tai kantaaottava, ei molempia.) **ÄLÄ** siis kerro vain aineistoista: niiden tehtävänä on vain tukea omia ajatuksia.

Näin kirjoitetaan “**sitaatteja**” ja **referointia** omaan tekstiin, jos aiheena olisi esimerkiksi “Lukutaitoni”, päänäkökulmana lukutaitoni heikkeneminen ja vastauksesta tulisi pohtiva

1/2

- 1) Aineiston maininta **ensimmäisen kerran** oman pohdinnan lomassa:

*Olen huomannut lukutaitoni heikentyneen ja siihen lienee useita syitä. Pääsyyinä uskon olevan nykyajan Instagram-reelsit, TikTok-videot sekä ynnä muut nopeaa ja niin sanotusti pinnallista lukutaitoa vaativat sosiaalisen median tekstit. Enää ei ole muka aikaa perehtyä syvällisemmin enemmän keskittymistä vaativiin teksteihin. Onneksi minun ja varmasti myös monen muunkin ongelmaan on kehitteillä yksi apu. **Maija Aallon kirjoittamassa artikkelissa “Helsinki vastaiskuun nuorten lukutaidon pelastamiseksi” (Helsingin Sanomat 14.2.2022) esitetään lukutaidon parantamiseksi yksi keino, joka on lukutaidon opetus. Artikkelin kirjoittamishetkellä opetusta on kaavailtu Helsingin peruskouluihin, mutta ilomielin ottaisin tulevaisuudessa apua vastaan itsellenikin. [ja oma pohdinta jatkuu]***

Näin kirjoitetaan “**sitaatteja**” ja **referointia** omaan tekstiin, jos aiheena olisi esimerkiksi “Lukutaitoni”, päänäkökulmana lukutaitoni heikkeneminen ja vastauksesta tulisi pohtiva

2/2

2) Aineiston maininta toisen, kolmannen, jne. kerran tekstissä: *Aloin käyttämään sosiaalista mediaa erittäin aktiivisesti kaksi vuotta sitten. Lukutaitoni on siis heikentynyt tasaisesti jo kauan pitkien, aikaavievien ja keskittymistä vaativien tekstien lukemisen jäätyä unholaan. Jotta lukutaitoni kehittyisi, yksi ratkaisu voisi olla lukemisen aikatauluttaminen. **“Itäkeskuksessa on koko koulun yhteisiä lukemispäiviä”, Aalto kertoo artikkelissaan. Tällaisia lukemispäiviä voisi aivan hyvin sisällyttää myös omalle vapaa-ajalleni. [ja oma pohdinta jatkuu]***

→ aina kirjoittajan **koko nimi tai pelkkä sukunimi**, **EI** pelkkä etunimi

→ Kannattaa myös käyttää mieluummin referointia kuin suoraa lainausta, tai ainakin referointia enemmän. Suoraa lainausta kannattaa käyttää vain silloin, jos jokin asia on sanottu niin hyvin, että referointi “pilaisi” asian.

- 1) Toteava, pisteeseen päättyvä sitaattivirke: *“Moni Nissisen kollega on koulutukseltaan äidinkielenopettaja”*, Aallon artikkelissa kerrotaan.

→ Piste katoaa viimeisen sanan lopusta ja sen tilalle tulee lainausmerkki ja pilkku. Piste tulee vasta niin sanotun johtolauseen perään.

- 2) Kysyvä, kysymysmerkkiin päättyvä sitaattivirke: *“Miksi tarvitaan uusi ammattiryhmä eikä samaa rahaa käytetä vahvistamaan äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta tai suomea toisena kielenä?”* artikkelissa pohditaan.

→ Kysymysmerkki pysyy ja sitä seuraa lainausmerkki mutta **EI** pilkku. Piste on aina johtolauseen perässä välimerkistä huolimatta.

→ Huutomerkkiin päättyvissä sitaateissa oikeinkirjoitus on samoin.

Johtolauseetta voi käyttää myös ennen sitaattia. Lainattavaa sisältöä voi myös karsia virkkeen alkupäästä, loppupäästä, keskeltä tai kaikkialta yhtä aikaa. Pitää huomioida kuitenkin tekstin sujuvuus.

Aalto toteaa artikkelin lopussa näin: *“Myös säännöllisiä kirjastokäyntejä - - lisätään uudelleen heti kun koronatilanne mahdollistaa sen.”*

→ Sitaatti on katkaistu keskeltä, minkä osoittaa kaksi viivaa.

→ Huomaa, että lopetusmerkki (piste, kysymys- tai huutomerkki) laitetaan ennen lainausmerkkiä.

Lainaus voi olla myös virkkeen keskellä:

*Artikkelissa Nissinen sanoo, että “**lukutaidon ääripäät ovat etääntyneet toisistaan**”, mistä olen täysin samaa mieltä.*